

BÀI 26 VÀ 27

CHỦ ĐỀ: “*PHONG TRÀO KHÁNG CHIẾN CHỐNG PHÁP TRONG NHỮNG NĂM CUỐI THẾ KỈ XIX*”

I. Phong trào Cần Vương và những cuộc khởi nghĩa lớn.

1. Tôn Thất Thuyết

- Tôn Thất Thuyết là thượng thư bộ binh nắm binh quyền trong tay, được 1 số quan lại và nhân dân ủng hộ. Ông đứng đầu phe chủ chiến trong triều đình quyết tâm chống Pháp.

2. Phong trào Cần Vương

- Tôn Thất Thuyết đưa Hàm Nghi ra Tân Sở (Quảng Trị). Ngày 13-7-1885, Ông nhân danh nhà vua ra “Chiếu Cần Vương”, kêu gọi văn thân và nhân dân đứng lên giúp vua cứu nước.

- Phong trào yêu nước chống Pháp dưới ngọn cờ Cần vương diễn ra sôi nổi từ năm 1885 đến cuối thế kỉ XIX.

- Diễn biến: chia thành 2 giai đoạn:

+ Giai đoạn 1 (1885 – 1888): phong trào bùng nổ trên khắp cả nước, nhất là từ Phan Thiết trở ra.

+ Giai đoạn 2 (1888 – 1896): phong trào qui tụ trong những cuộc khởi nghĩa lớn, tập trung ở các tỉnh Bắc Trung Kỳ và Bắc Kỳ.

? *Phong trào Cần Vương bùng nổ và phát triển như thế nào? Cần Vương là gì?*

3. Khởi nghĩa Hương Khê (1885 - 1895)

- Địa bàn: Huyện Hương Khê và Hương Sơn thuộc tỉnh Hà Tĩnh, sau đó lan rộng ra nhiều tỉnh khác.

- Lãnh đạo: Phan Đình Phùng và Cao Thắng.

- Từ 1885-1888, nghĩa quân xây dựng lực lượng, luyện tập quân đội, rèn đúc vũ khí...

- Từ 1889-1895, khởi nghĩa bước vào giai đoạn quyết liệt, đẩy lùi nhiều cuộc tàn quét của địch. Sau khi Phan Đình Phùng hi sinh, khởi nghĩa dần tan rã.

? Tại sao nói cuộc khởi nghĩa Hương Khê là cuộc khởi nghĩa tiêu biểu nhất trong phong Trào Cần Vương?

II. Khởi nghĩa Yên Thế (1884-1913):

1. Nguyên nhân:

- Kinh tế nông nghiệp sa sút, đời sống nông dân đồng bằng Bắc Kỳ vô cùng khó khăn, một bộ phận phải phiêu tán lên Yên Thế, họ sẵn sàng nổi dậy đấu tranh bảo vệ cuộc sống của mình

- Khi Pháp thi hành chính sách bình định, cuộc sống bị xâm phạm, nhân dân Yên Thế đã đứng dậy đấu tranh.

2. Diễn biến: chia thành 3 giai đoạn

- Từ 1884-1892: nhiều toán nghĩa quân hoạt động riêng rẽ dưới sự chỉ huy của thủ lĩnh Đề Năm.

- Từ 1893-1908: nghĩa quân vừa xây dựng vừa chiến đấu dưới sự chỉ huy của Đề Thám.

- Từ 1909-1913: Pháp tập trung lực lượng tấn công Yên Thế, lực lượng nghĩa quân hao mòn... Ngày 10-2-1913, Đề Thám bị sát hại, phong trào tan rã.

- Mặc dù bị thất bại, nhưng khởi nghĩa Hương Khê là cuộc khởi nghĩa tiêu biểu, có qui mô lớn nhất, trình độ tổ chức cao và chiến đấu bền bỉ.

? Trình bày nguyên nhân, diễn biến cuộc khởi nghĩa Yên Thế?